

BIỆN PHÁP RÈN KỸ NĂNG LÀM VĂN MIÊU TẢ CON VẬT CHO HỌC SINH LỚP 4

Họ và tên: Nguyễn Thị Thu Hiền

Chủ nhiệm lớp: 4A4 – Giáo viên văn hóa

Trường: Tiểu học Tân Thanh

I. Những khó khăn trong dạy học văn miêu tả cho học sinh lớp 4

Như chúng ta đã biết ở Tiểu học, phân môn Tập làm văn có một vị trí vô cùng quan trọng. Nó không chỉ hình thành và phát triển cho học sinh các kỹ năng sử dụng Tiếng Việt để học tập và giao tiếp mà nó còn bồi dưỡng tình cảm lành mạnh, tốt đẹp và hình thành nhân cách cho các em.

Tuy nhiên Tập làm văn là phân môn khó dạy nhất trong chương trình Tiếng Việt ở Tiểu học.

Năm học 2021-2022, qua thực tế giảng dạy nội dung miêu tả con vật trong phân môn Tập làm văn lớp 4 và qua tiến hành khảo sát lớp 4C, tôi nhận thấy bài văn của một số em có bố cục chưa rõ ràng, miêu tả còn sơ sài, chủ yếu là liệt kê. Hầu hết khi làm văn các em chỉ làm đúng yêu cầu chứ chưa hay, chưa sáng tạo.

Kết quả đạt được trước khi áp dụng biện pháp:

Lớp	Tổng số HS	Bài văn chưa đạt yêu cầu		Bài văn đúng yêu cầu của đề, bố cục rõ ràng		Bài văn sáng tạo, giàu cảm xúc	
		SL	%	SL	%	SL	%
4C	40	5	12,5	29	72,5	6	15

Tôi nghĩ rằng nguyên nhân dẫn tới việc các em viết văn miêu tả chưa hay, chưa sáng tạo là do:

- Kỹ năng quan sát của nhiều học sinh còn hạn chế, học sinh chưa có thói quen ghi chép những điều quan sát được.
- Học sinh chưa biết cách lập dàn ý chi tiết cho bài văn miêu tả con vật; chưa biết mang vốn hiểu biết từ thực tế cuộc sống vào trong bài văn của mình.
- Vốn từ ngữ miêu tả của học sinh còn nghèo nàn, các em chưa biết sử dụng các biện pháp so sánh và nhân hóa khi viết văn.

II. Biện pháp khắc phục khó khăn

1. Hướng dẫn học sinh quan sát đối tượng miêu tả và ghi chép vào sổ tay của mình.

- Trước tiên tôi giải thích cho các em hiểu miêu tả con vật là diễn đạt bằng ngôn ngữ để người khác hình dung một cách rõ nét về một con vật.

- Tôi cho học sinh tiếp xúc trực tiếp với đối tượng miêu tả và hướng dẫn chu đáo về cách quan sát kết hợp sử dụng nhiều giác quan như: mắt, tai, tay, mũi,... Từ đó thu nhận được càng nhiều chi tiết thì bài miêu tả càng chân thực với đối tượng miêu tả. Quan sát theo trình tự không gian (từ xa đến gần, từ ngoài vào trong, từ dưới lên trên, từ tổng quan đến cụ thể); theo trình tự thời gian (quá trình lớn lên) rồi ghi chép vào sổ tay.

Ví dụ: Học sinh quan sát con mèo bằng nhiều giác quan như: mắt quan sát hình dáng, đặc điểm và màu sắc bộ lông; tay sờ để biết bộ lông, tai nghe tiếng kêu,....

- Tôi thường xuyên khuyến khích học sinh về nhà quan sát đối tượng định miêu tả, phối hợp với phụ huynh hướng dẫn các em cách chăm sóc vật nuôi để tăng cường sự hiểu biết, tạo mối quan hệ gần gũi và tình cảm tốt đẹp với chúng.

- Với biện pháp này, tôi khuyến khích cho lớp: Mỗi em làm một quyển sổ tay, gọi là “*Sổ tay văn học*” để học sinh ghi lại những điều mình quan sát được; những ý, từ, câu văn có hình ảnh gợi tả, gợi cảm có sử dụng các biện pháp tu từ (nhân hóa, so sánh),... mà các em tìm được ở mọi lúc, mọi nơi trong các bài thơ bài văn hay, trong tiết luyện từ và câu hoặc khi cô giáo và các bạn chia sẻ trong tiết trả bài tập làm văn,... Khi nào các em quan sát, phát hiện, nghĩ ra là các em ghi vào ngay vào sổ tay.

2. Xây dựng hệ thống bài tập giúp học sinh viết câu văn hay, sáng tạo.

Tôi xây dựng hệ thống bài tập giúp học sinh tìm từ ngữ gợi tả và gợi cảm, đặt câu văn có hình ảnh so sánh và nhân hóa. Từ đó các em sẽ trau dồi được vốn từ và viết được những câu văn sinh động, sáng tạo.

Dạng 1: Tìm những từ ngữ có thể dùng để miêu tả các bộ phận của con vật.

Dạng 2: Điền từ ngữ thích hợp vào chỗ trống để hoàn thành câu sau.

Dạng 3: Đặt câu có hình ảnh so sánh hoặc nhân hóa để tả một con vật mà em yêu thích.

3. Hướng dẫn học sinh tìm ý và lập dàn bài.

- Trước tiên tôi định hướng cho học sinh đọc kĩ đề, xác định đối tượng định tả.

- Đặt ra những câu hỏi để hướng dẫn các em tìm ý.

- Bài văn miêu tả cần có 3 phần: Mở bài, thân bài, kết bài. Các phần phải liên kết với nhau.

+ Mở bài: Tả hoặc giới thiệu bao quát về con vật định tả.

+ Thân bài: Tả từng bộ phận của con vật hoặc tả quá trình lớn lên của chúng.

+ Kết bài: Có thể nêu lợi ích của con vật, ấn tượng đặc biệt hoặc tình cảm của người tả với con vật.

4. Trong giờ tập làm văn viết

- Tôi hướng dẫn học sinh đọc kĩ đề bài, xác định trọng tâm đề, nhớ lại những điều đã quan sát, ghi chép trong dàn ý chi tiết để viết thành bài văn hoàn chỉnh.

- Tôi nhấn mạnh khi các em viết bài văn phải có đầy đủ 3 phần, bố cục bài văn phải rõ ràng.

5. Thông qua tiết trả bài, tôi chú ý sửa lỗi cho học sinh và tạo điều kiện cho các em chia sẻ những câu văn hay.

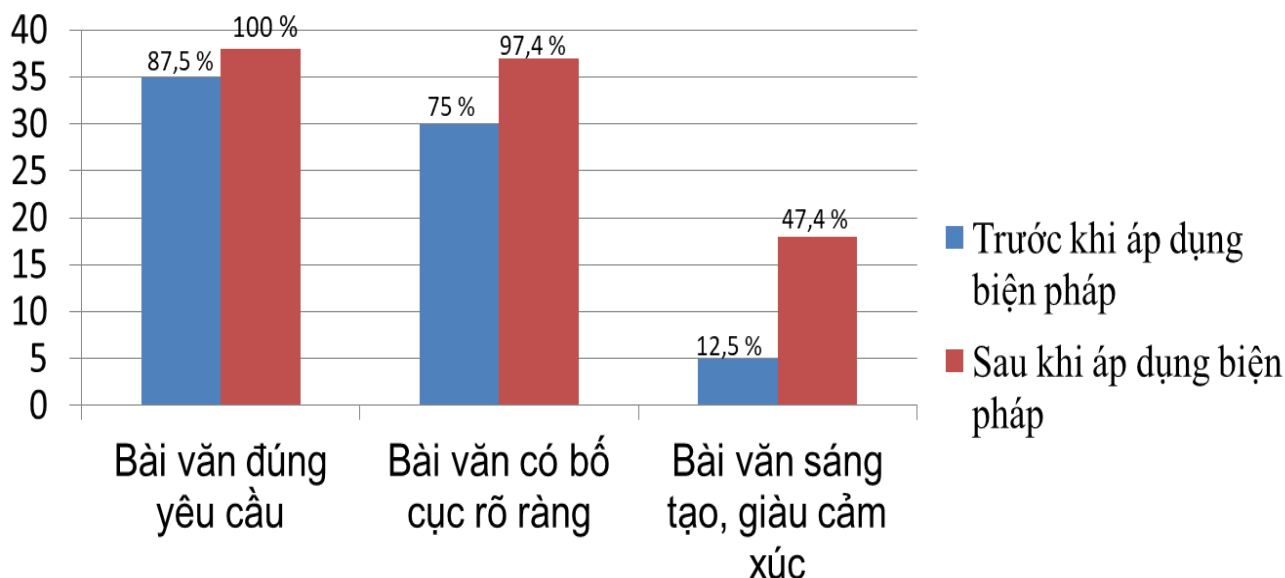
- Khi nhận xét bài văn cho học sinh tôi sẽ ghi chép lại những lỗi mà các em hay gặp phải như: lỗi chính tả, lỗi dùng từ, lỗi đặt câu (câu văn chưa đủ thành phần, câu quá dài,...), sửa thật kĩ cho các em để những bài văn sau các em không mắc phải nữa.

- Tôi cho học sinh đôi vở của bạn để tránh những lỗi sai và học được những câu văn hay của bạn.

- Thông qua việc chia sẻ, sửa bài của cô, của bạn,... các em học tập được những câu văn hay và ghi vào sổ tay của mình. Cứ như thế, tích lũy dần dần, các em sẽ được trau dồi vốn từ và bài viết văn của các em sẽ đạt kết quả cao.

III. Kết quả

- Kết quả đạt được sau khi áp dụng biện pháp (cuối năm học 2021-2022):

Sau khi áp dụng biện pháp, tôi thấy các em trong lớp đã biết viết bài văn miêu tả đúng yêu cầu, nội dung, bố cục rõ ràng, sắp xếp các ý hợp lí, diễn đạt trôi chảy. Số lượng học sinh biết viết bài văn sáng tạo, giàu cảm xúc tăng lên rõ rệt.

Sau khi áp dụng biện pháp có hiệu quả tôi đã mạnh dạn chia sẻ cho các bạn đồng nghiệp trong các buổi sinh hoạt chuyên môn tổ và nhận được phản hồi tích cực từ các đồng nghiệp.

IV. Bài học kinh nghiệm

- Tổ chức quan sát tốt đối tượng miêu tả, hình thành thói quen cho học sinh quan sát ở mọi lúc, mọi nơi và ghi chép vào sổ tay của mình.
- Hướng dẫn học sinh tìm ý và lập dàn ý chi tiết cho bài văn.
- Tổ chức dạy tốt tiết trả bài văn viết, chú ý sửa chữa câu, từ, không được bỏ qua bất kì một lỗi nhỏ trong bài viết của học sinh.
- Luôn phối hợp với phụ huynh để tạo điều kiện và hỗ trợ cho các em học tập.
- Giáo viên phải luôn có lòng yêu nghề, yêu người, có ý thức trách nhiệm và tinh thần cầu tiến, không ngừng học hỏi và mạnh dạn áp dụng những cái mới vào trong thực tiễn giảng dạy.

Tân Thanh, ngày 23 tháng 09 năm 2022

XÁC NHẬN CỦA NHÀ TRƯỜNG

KT.HIỆU TRƯỞNG

NGƯỜI VIẾT

 PHÓ HIỆU TRƯỞNG
Ngô Ngọc Lan

Nguyễn Thị Thu Hiền

